

Fair-Trial-Grundsatz

In **Georgien** bedeutet der Fair-Trial-Grundsatz gemäß Art. 31 der Verfassung sowie Art. 8 ff. gStPO ein Gerichtsverfahren, das den Schutz gleicher Rechte und Chancen für alle Parteien sowie Gleichheit vor dem Gericht gewährleistet wie auch eine neutrale, unparteiische Entscheidung. Dies ist auch in Art. 6 der EMRK festgelegt, die von Georgien im Jahr 1999 ratifiziert wurde. Folgende Grundsätze und Prinzipien sind Bestandteil eines fairen Verfahrens: richterliche Unparteilichkeit und Unabhängigkeit, Gleichheit aller Menschen vor dem Gesetz, Öffentlichkeit des Gerichtsverfahrens (sofern diese nicht im Widerspruch zur öffentlichen Ordnung, Sicherheit oder anderen rechtlichen Anforderungen steht), prozessuale Rechte der Parteien (Beweisanträge, Zeugenbefragung, angemessener Rechtsbeistand etc.), Beschleunigungsgebot (Durchführung des Verfahrens in angemessener Frist, um ungerechtfertigte Verzögerungen zu vermeiden) und das Erfordernis der Begründung richterlicher Entscheidungen.

Für den **deutschen Strafprozess** ergibt sich die Geltung des Fair-Trial-Grundsatzes zum einen aus dem verfassungsrechtlich verbürgten Rechtsstaatsprinzip wie auch dem ebendort garantierten allgemeinen Freiheitsrecht, zum anderen aus Art. 6 EMRK. Ob Art. 6 EMRK dabei Gewährleistungen enthält, die über die verfassungsrechtlichen Garantien hinausgehen, ist im Einzelnen umstritten. Zu den vom Fair-Trial-Grundsatz umfassten wesentlichen Verfahrensgrundsätzen gehören namentlich das Schweigerecht und der Grundsatz der Selbstbelastungsfreiheit, das Recht auf effektive Verteidigung sowie das Recht auf ein faires Gerichtsverfahren. Von zentraler Bedeutung ist schließlich das Beschleunigungsgebot zur Eingrenzung der mit einem (andauernden) Strafverfahren verbundenen Belastungen für den Beschuldigten. Einfachgesetzlichen Ausdruck finden die Inhalte des Fair-Trial-Grundsatzes in einzelnen Regelungen der dStPO (z.B. Schweigerecht, Recht auf anwaltlichen Beistand, Akteneinsichtsrecht usw.).

Das Verständnis des Fair-Trial-Grundsatzes stimmt in **Deutschland** und **Georgien** im Wesentlichen überein. Ein Unterschied ergibt sich allerdings insoweit, als die wichtigsten Fair-Trial-Grundsätze in der **georgischen Strafprozessordnung** ausdrücklich als solche gekennzeichnet und in einem Zusammenhang normiert werden (Art. 8 ff. gStPO), während im deutschen Strafprozessrecht von einer Konkretisierung der Grundsätze durch wichtige Beschuldigtenrechte (Schweigerecht, Akteneinsichtsrecht usw.) ausgegangen wird; im Rahmen dieser konkretisierten Rechte sind die allgemeinen Fair-Trial-Grundsätze sodann bei der Auslegung zu berücksichtigen. (Abe/Tbe)

Deutsch-Georgisches digitales strafrechtliches Glossar გერმანულ-ქართული სისხლის სამართლის ციფრული გლოსარი

სამართლიანი სასამართლოს პრინციპი

საქართველოში კონსტიტუციის 31-ე მუხლისა და ქსსსკ-ის 8-ე და მომდევნო მუხლების შესაბამისად, სამართლიანი სასამართლოს პრინციპი გულისხმობს სასამართლო პროცესს, რომელიც უზრუნველყოფს მხარეთა თანასწორ უფლებებსა და შესაძლებლობებს, ასევე სასამართლოს წინაშე თანასწორობას და მიუკერძოებელ, ობიექტურ გადაწყვეტილებას. ეს პრინციპი ასევე განმტკიცებულია ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლში, რომელსაც საქართველო 1999 წლიდან შეუერთდა. სამართლიანი სასამართლოს ძირითადი პრინციპები მოიცავს: მოსამართლის მიუკერძოებლობასა და დამოუკიდებლობას, ყველა პირის თანასწორობას კანონის წინაშე; სასამართლო სხდომის საჯაროობას (თუ ეს არ ეწინააღმდეგება საზოგადოებრივ წესრიგს, უსაფრთხოებას ან სხვა სამართლებრივ მოთხოვნებს), მხარეთა საპროცესო უფლებებს (მტკიცებულებების წარმოდგენის, მოწმეების დაკითხვის, ადეკვატური სამართლებრივი დახმარების მიღების უფლება და სხვა), პროცესის დროულად წარმართვის ვალდებულებას (საქმის გაჭიანურების თავიდან აცილების მიზნით) და სასამართლო გადაწყვეტილების დასაბუთებულობას.

გერმანიის სისხლის სამართლის პროცესში სამართლიანი სასამართლოს პრინციპი გამომდინარეობს ერთი მხრივ, კონსტიტუციით გარანტირებული სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპიდან და ასევე იქვე გარანტირებული თავისუფლების ზოგადი უფლებიდან, ხოლო მეორე მხრივ, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლიდან. არსებობს დისკუსია, მოიცავს თუ არა კონვენციის მე-6 მუხლი დამატებით გარანტიებს კონსტიტუციურ გარანტიებთან შედარებით. სამართლიანი სასამართლოს პრინციპის ძირითადი ელემენტები გერმანიაში მოიცავს: დუმილის უფლებას და თვითდამნაშავეობისგან თავის არიდების პრინციპს, ეფექტური დაცვის უფლებას, ასევე სამართლიანი სასამართლო პროცესის უფლებას. განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს პროცესის დროულად წარმართვას, რათა თავიდან იქნას აცილებული ბრალდებულისთვის არასასურველი პროცესუალური დაგვიანებები.

სამართლიანი სასამართლოს პრინციპი საქართველოში და გერმანიაში დიდწილად ემთხვევა. თუმცა, განსხვავება იმაში მდგომარეობს, რომ საქართველოში სამართლიანი სასამართლოს ძირითადი პრინციპები პირდაპირ არის გაწერილი და განსაზღვრული საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის კონკრეტულ მუხლებში (ქსსსკ-ის 8-ე და მომდევნო მუხლები), ხოლო გერმანიის სამართალწესრიგში ეს პრინციპები კონკრეტული უფლებების მეშვეობით (დუმილის უფლება, საქმის მასალების გაცნობის უფლება და სხვ.) კონკრეტდება და სწორედ ამ უფლებების განმარტებისას გათვალისწინებულია სამართლიანი სასამართლოს ზოგადი პრინციპები. (Abe/Tbe)